

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2004-2005

25 mei 2005

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heer Jef Tavernier –

houdende verbetering van het statuut van gemeenteraadsleden in grote gemeenten

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

In principe moet elke burger een politiek ambt kunnen uitoefenen. Naast persoonlijke motieven, die een ingezetene kunnen weerhouden van een politiek engagement, zijn er echter al te vaak praktische bezwaren die de deelname aan het lokale bestuur belemmeren.

Het ambt van burgemeester en schepen wordt als een professionele bezigheid erkend en bezoldigd, maar dat is voor het ambt van gemeenteraadsleden niet het geval. Nochtans vereist ook het opnemen van een dergelijk mandaat veel inzet en tijdsbesteding van de persoon in kwestie. Afhankelijk van het aantal inwoners van de woonplaats en het bijhorende takenpakket, kan het mandaat voor het gemeenteraadslid een enorme belasting zijn. Wanneer men bedenkt dat die politieke bezigheden zich voor de meeste gemeenteraadsleden voordoen na en naast een voltijdse baan, kan men zich voorstellen dat hun politieke engagement ernstig op de proef wordt gesteld. Steeds minder mensen voelen zich geroepen om hun vrije tijd in grote mate te spenderen aan een dergelijke functie en zij die het doen, moeten vaststellen dat de bestuurskwaliteit lijdt onder het voortdurende tijdsgebrek.

Bovendien kan men grote vraagtekens plaatsen bij het verschil in behandeling tussen de mandatarissen van de wetgevende en de uitvoerende macht op lokaal niveau. Wil men de principes van ‘goed bestuur’ hanteren, dan moet aan de controlefunctie, die de gemeenteraad uitoefent op het schepencollege, het nodige gewicht worden gegeven.

Met een verbetering van het presentiegeld kreeg het hierboven geschetste probleem door de politieke wereld enige erkenning, maar die verhoging is nauwelijks voldoende om de demotivatie van gemeenteraadsleden tegen te gaan. Vooral in grote steden, waar het beleidsvoorbereidend werk noodzakelijkerwijs moet worden opgedeeld in commissies, en waar men te maken heeft met grotere politieke fracties waarbinnen men zijn standpunt bepaalt, besteedt het gemeenteraadslid zeer veel avonden aan vergadermomenten. Indien daar de gewone beroepsbezigheid wordt bijgeteld, heeft de

stadspoliticus die de zaken ter harte neemt, te weinig de gelegenheid om contacten te onderhouden met zijn medeburgers.

Naar analogie van bestuurstendensen in het buitenland, wil dit voorstel van decreet ruimte vrijmaken voor de professionalisering van het grootstedelijke raadsledencorps.

Toch willen wij hier niet pleiten voor een voltijdse vergoeding van alle gemeenteraadsleden.

Het is wel onze bedoeling voor de gemeenteraadsleden van grote steden een arbeidskader te scheppen waardoor ze een deel van hun gewone werktijd aan hun politieke werk kunnen wijden. Dit voorstel van decreet onderscheidt daarom twee soorten bepalingen: enerzijds moet meer politiek verlof worden toegekend aan gemeenteraadsleden van gemeenten met meer dan 100.000 inwoners; anderzijds moeten die gemeenteraadsleden voor hun tijdsbesteding beter worden vergoed.

Met dit voorstel van decreet wordt meer politieke inzet tijdens dagmomenten geen financiële aderlating. Het vervangen van het presentiegeld door een passend arbeidskader zal daarnaast ook ten goede komen van de kwaliteit van het grootstedelijke bestuur.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 2

Dit artikel handhaaft de bepalingen in artikel 12, §1, van de Nieuwe Gemeentewet met betrekking tot de presentiegelden voor gemeenteraadsleden. Voor raadsleden in gemeenten met minder dan 100.000 inwoners blijft de situatie ongewijzigd.

Aan artikel 12 wordt een §1bis toegevoegd, waarin de wedde naar rato van 40% van een schepenwedde wordt toegekend aan gemeenteraadsleden van gemeenten met meer dan 100.000 inwoners. Dat cijfer wordt bereikt als men ervan uitgaat dat het ambt van gemeenteraadslid in een grote stad overeenkomt met een halftijdse baan, waarvan de vergoeding 20% lager wordt geschat dan het ambt van schepen. Gemeenteraadsleden die krachtens dit voorstel van decreet van hun gemeente een wedde ontvangen, kunnen geen aanspraak maken

op presentiegelden voor het deelnemen aan de vergaderingen van de gemeenteraad en van de commissies en afdelingen.

Artikel 3

Voor werkgevers uit de privé-sector, bij wie een gemeenteraadslid in dienst is die tijdens zijn mandaat in aanmerking komt voor een wedde krachtens artikel 12, §1ter, van de Nieuwe Gemeentewet, wordt een regeling uitgewerkt waardoor de arbeidstijd die de werknemer besteedt aan de uitoefening van het politiek mandaat, in mindering kan worden gebracht bij de uitbetaling van zijn maandwedde.

Hierdoor wordt het omslachtige systeem van terugbetaling door de werkgevers en terugverdering door de instelling vermeden. Het inkomensverlies wordt gecompenseerd door de wedde van het gemeenteraadslid en de werkgever lijdt geen financiële schade door het politieke mandaat van zijn werknemer. De mandataris wordt door de wet op het politiek verlof beschermd tegen eventuele represailles van de werkgever, indien die gekant zou zijn tegen een lokaal politiek engagement van zijn werknemers.

Artikelen 4 en 5

Dit voorstel van decreet wil de gemeenteraadsliden van gemeenten met meer dan 100.000 inwoners stimuleren om meer tijd vrij te maken voor de uitoefening van hun mandaat. Het artikel 6bis gaf aan werknemers het recht om hun arbeidsovereenkomst volledig op te schorten voor de uitoefening van een gemeentelijk uitvoerend mandaat. Hierbij wordt dat recht uitgebreid voor werknemers die zich engageren in een gemeentelijk wetgevend mandaat in een gemeente met meer dan 100.000 inwoners, met dien verstande dat deze gemeenteraadsliden recht hebben op een deeltijdse loopbaanonderbreking, waarbij de werknemer nooit méér dan een voltijdse baan mag presteren. Ten minste de helft van een voltijdse betrekking moet vrijgemaakt worden voor het mandaat van gemeenteraadslid.

Naar analogie van het politieke verlof voor schepenen en burgemeesters kan bijgevolg ook voor gemeenteraadsliden van gemeenten met meer dan

100.000 inwoners die in overheidsdienst werken, een relatief ruimer arbeidskader gecreëerd worden. Artikel 5, 1°, kent al een facultatief (te krijgen op eigen verzoek) politiek verlof toe van vier dagen per maand voor gemeenteraadsliden in een gemeente met meer dan 80.000 inwoners.

Om de avonden en weekends van gemeenteraadsliden van gemeenten met meer dan 100.000 inwoners werkelijk te ontlasten, gaat die maatregel echter niet ver genoeg. Het stelsel van politiek verlof van ambtswege is minder vrijblijvend dan het facultatieve. Het personeelslid in kwestie kan er zich niet aan onttrekken. Eventuele druk vanuit de werkomgeving wordt beter opgevangen. Een verhoging van het aantal dagen tot de helft van een voltijds ambt garandeert de gemeenteraadsliden in kwestie meer de mogelijkheid om een deel van hun opdrachten tijdens normale werkuren te vervullen.

Jef TAVERNIER

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

Aan artikel 12 van de Nieuwe Gemeentewet, vervangen bij koninklijk besluit van 30 mei 1989 en gewijzigd bij wet van 4 mei 1999 en het decreet van 15 juli 2002, wordt een §1ter toegevoegd, die luidt als volgt:

“§1ter. In afwijking van de bepalingen in §1 ontvangen gemeenteraadsleden in gemeenten vanaf 100.000 inwoners een wedde naar rato van 40% van de bezoldiging die aan de schepenen van die gemeente wordt uitbetaald. Op de wedden van gemeenteraadsleden zijn dezelfde bepalingen van toepassing als op de wedden, bedoeld in artikel 19.”.

Artikel 3

Aan artikel 4 van de wet van 19 juli 1976 tot instelling van een verlof voor de uitoefening van een politiek mandaat, wordt een lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“De werkgever van een werknemer die gemeenteraadslid wordt in gemeenten vanaf 100.000 inwoners, en die recht heeft op een wedde zoals bedoeld in artikel 12, §1ter, van de Nieuwe Gemeentewet, mag het bedrag dat overeenstemt met de brutowedde, vermeerderd met de werkgeversbijdrage voor de sociale zekerheid, in mindering brengen van zijn normale brutovergoeding voor de periode waarbinnen de werknemer van het werk afwezig is geweest om zijn mandaat waar te nemen.”.

Artikel 4

In artikel 7 van het decreet van 30 november 1988 tot instelling van het politiek verlof voor de personeelsleden van de openbare instellingen en publiekrechtelijke verenigingen die van de Vlaamse Gemeenschap afhangen, vervangen bij het decreet van 5 juli 2002, wordt een punt 2°bis ingevoegd, dat luidt als volgt:

“2°bis gemeenteraadslid dat noch burgemeester noch schepen is, lid van de districtsraad van een district, de voorzitter en de leden van het vast bureau of het bureau uitgezonderd, vanaf 100.000 inwoners: de helft van een voltijds ambt;”.

Artikel 5

In artikel 7 van het decreet van 30 november 1988 tot instelling van het politiek verlof voor de personeelsleden van de openbare instellingen en publiekrechtelijke verenigingen die van het Vlaamse Gewest afhangen, vervangen bij het decreet van 5 juli 2002, wordt een punt 2°bis ingevoegd, dat luidt als volgt:

“2°bis gemeenteraadslid dat noch burgemeester noch schepen is, lid van de districtsraad van een district, de voorzitter en de leden van het vast bureau of het bureau uitgezonderd, vanaf 100.000 inwoners: de helft van een voltijds ambt;”.

Jef TAVERNIER
